ལོའིཟླ ཚེས གལཆེའིགསརའགྱུར ཇུསའགོདཔབསྟནའཛིནརྩོམསྒྲིགཔ བསོདནམསཆོསསྒྲོནབོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་རྫ་ཡུལ་རྫོང་་་་་་
གྲོང་ནས་རླངས་འཁོར་ལ་བསྡད་དེ་ལྷོ་ནུབ་ཕྱོགས་སུ་སྐྱོད་་་་་་
པའི་ལམ་བར་དུ་རི་མཐོ་གྲོག་རོང་དག་ཤོག་དྲིལ་རི་མོ་ཆེན་་་་
པོ་ཞིག་ཁ་འགྲེམས་པ་ལྟ་བུ་མིག་ལམ་དུ་འཆར་བ་དང་།
དེའི་ལམ་རྒྱུད་ཀྱི་བཟང་ཆུ་ཡང་ལང་ལོང་དུ་རྒྱུག་བཞིན་ཡོད།
ཆུ་ཤུགས་ཆེ་བའི་སར་སླེབས་སྐབས་བྲག་རྡོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེ་བརྗིད་ཉམས་ཆེན་པོས་ཀྲོང་ངེར་གནས་ཤིང་།དེའི་་་་་་
ཐོག“མདུན་སྐྱོད་ཟམ་ཆེན”ཞེས་པའི་ཡིག་འབྲུ་བཀོད་ཡོད།
རྫ་ཡུལ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་ཐོག་བཀོད་པ་ལྟར་་་་་
ན། 1951ལོར་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བོད་དུ་བསྐྱོད་རྗེས།
བོད་ལུགས་ཀྱི་ཤིང་ཟམ་བསྐྲུན་སྟངས་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་་་་་་་
དགྲ་ལྷ་གྲོང་ཚོའི་མང་ཚོགས་དང་མཉམ་དུ་ས་གནས་དེ་གའི་
དམག་དམངས་མཉམ་འདྲེས་ཀྱི་ཟམ་ཆེན་དང་པོ་དེ་བསྐྲུན་་་
པ་དང་འབྲེལ།“མདུན་སྐྱོད་ཟམ་ཆེན”ཞེས་མིང་ཡང་་་་་་་་་་་
བཏགས་པས། དམག་དཔུང་དཔུང་སྐྱོད་དང་མང་ཚོགས་་་་་
འགྲོ་སྐྱོད་ལ་སྟབས་བདེ་ཆེན་པོ་བསྐྲུན་ཡོད།
ལོ་75ལ་སླེབས་པའི་དེ་སྔའི་གྲོང་ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་་་་་་་
ཧྲུའུ་ཅི་ཨ་པའོ་ནི་དགྲ་ལྷ་གྲོང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དཔང་པོ་བྱེད་་་
མཁན་ཡིན་ཞིང་།སྐབས་དེར་ལོ་4ལ་སླེབས་པའི་ཁོང་དང་་་
བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གི་འཐབ་འཛིང་པ་དང་མཉམ་དུ་་་་་་་་
བརྒྱབ་པའི་པར་དང་པོ་དེ་ཁོང་གི་ངོས་ནས་བརྗོད་ན་བྱིས་་་་་
དུས་ཀྱི་དྲན་ཤེས་ནང་དྲོ་སྐྱིད་ལྡན་ཤོས་ཤིག་ཆགས།གང་་་་་་
ཡིན་ཞེ་ན་དེ་ནི་ཕ་ཡུལ་མུན་ནག་ནས་བྲལ་ཏེ་འོད་སྣང་བསུ་་་
བའི་འགོ་ཚུགས་པས་ཡིན།
1984ལོར་ཁོང་ཏང་ནང་ཞུགས་པ་དང་འབྲེལ་གྲོང་་་་
ཚོའི་ཏང་ཀྲི་པུའི་ཧྲུའུ་ཅིར་བདམས་ཐོན་བྱུང་རྗེས།ཨ་པའོ་་
ཡིས“དབུལ་པོ་ལས་སྒྲོལ་དགོས་ན་སྔོན་ལ་གླེན་རྨོངས་སེལ་་་་
དགོས་པ་དང་།ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གཏོང་དགོས་ན་་་
སྔོན་ལ་དམངས་སེམས་འགུག་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ”གསལ་་
པོར་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པས།ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བོད་ཡིག་རང་་་་་་་
སྦྱོང་དང་ཡིག་རྨོངས་སེལ་བར་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ།གྲོང་་་
མི་ཚོ“ཡི་གེ་ཤེས་ནས་ཚགས་པར་ལྟ་ཐུབ་པ”བྱས་པ་དང་།
ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་ཁྲིམས་དང་འོས་་་་་་་

འགན་སློབ་གསོའི་བཅའ་ཁྲིམས་སོགས་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྨང་
གཞིའི་དེབ་རེ་རེ་བཞིན་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་ཞིང་ནང་མུ་ཁ་་་་་་་་་
དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱོད་ནས་བཅའ་ཁྲིམས་ཤེས་བྱ་་
གྲོང་མི་ཚོའི་སེམས་སུ་གཏིང་ཟབ་ཟུག་པར་བྱས་ཡོད།
ལོ་ངོ་30ལྷག་ཙམ་རིང་།ཨ་པའོ་ཡིས་ཉིན་གཅིག་་་་་་་་
ལྟར་གྲོང་ཚོ་ཡོངས་སུ་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཁྱབ་གདལ་་་་་་་་
བཏང་བ་སྟེ།ཞིང་དལ་དུས་སུ་རིག་གནས་ཁང་དུ་ན་སོ་དར་་་་
ལ་མ་བབ་པའི་མིའི་སྲུང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས་སྐོར་ཤོད་པ་དང་།
ཁྱིམ་ཚང་དུ་འཚམས་འདྲིར་སྐྱོད་སྐབས་འོས་འགན་སློབ་གསོའི་
བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གལ་ཆེའི་རང་བཞིན་སྐོར་གླེང་བ།ཐ་ན་གྲོང་
མིའི་ཁྱིམ་གྱི་བ་ཚང་འགྲམ་དང་ཞིང་ནང་མུ་ཁ་ཚང་མ“སྐོར་་་་་་
སྐྱོད་སློབ་ཁང”དུ་གྱུར་ཡོད།ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་ལོ་མང་རྒྱུན་་་་་་་
འཁྱོངས་བྱས་པས་དགྲ་ལྷ་གྲོང་ཚོ་འདི་ཉིད་རྫོང་ཡོངས་ཀྱི་་་་་་་་
འོས་འགན་སློབ་གསོ་སློབ་མཚམས་འཇོག་མཁན་མེད་པའི་་་་
གྲོང་ཚོ་དང་པོར་གྱུར་པ་མ་ཟད།རྒྱལ་ཡོངས་གྲོང་གསེབ་་་་་་
བཅོས་སྐྱོང་གི་དཔེ་སྟོན་གྲོང་ཚོར་ཡང་བདམས་པ་རེད།
ཨ་པའོ་ཡི་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གྱི་སློབ་ཚན་གྲོང་་
མི་མ་ཟད།རང་ཉིད་ཀྱི་བུ་ལའང་སློབ་ཁྲིད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ཆུང་དུས་ནས་ཨ་ཕས་བཤད་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏམ་་་་་་་
རྒྱུད་ཉན་པའི་ཀྲེང་པའོ་ཡིས་ཨ་ཕའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཨ་་་་་
ཕའི་ལག་ནས་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གྱི“ལག་་་་་་་་་་་་་་
རྒྱུག”བླངས་པ་རེད།བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཚན་མང་ཚོགས་་་
ཀྱིས་གོ་ཐུབ་པ་བྱ་ཆེད།ཁོང་གིས་དམངས་དོན་ཁྲིམས་་་་་་་་་་་
གཞུང་ལ་བལྟས་དྲགས་པས་དེབ་ཧྲལ་ཧྲུལ་ཆགས།མ་ཟད་་་
གསོམ་ཤིང་གི་ནགས་ཚལ་དང་ཆུ་འགྲམ་སོགས་སུ་ཁོང་གིས་་
གྲོང་མིར་བཅའ་ཁྲིམས་སྐོར་ཤོད་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཡང་་་་
རྟག་ཏུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད།
ལོ་བཞི་ཡི་དུས་ཚོད་ནང་ཁོང“ལས་དང་པོ་བ”ཞིག་་་་་
ནས་གྲོང་མིའི་ཡིད་ཆེས་ཐོབ་པའི“བཅའ་ཁྲིམས་ཤེས་་་་་་་་་་་་་
མཁན”དུ་གྱུར་ཡོད།
“ཨ་ཕས་ལོ་30སྤྱད་དེ་གྲོང་མི་རྣམས་ཀྱི་ཡིག་རྨོངས་་་་་
སེལ་བ་དང་།ངས་དེ་བས་གསོན་ཉམས་ལྡན་པའི་བྱེད་་་་་་་་་་
ཐབས་སྤྱད་ནས་ཁྲིམས་སྐྱོང་གི་ཤེས་བྱ་མི་སེམས་སུ་གཏིང་་་་་་
ཟབ་ཟུག་པར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན”ཞེས་ཀྲེང་པའོ་ཡིས《ཁྲིམས་སྐྱོང་་
ཉིན་རེའི་ཚགས་པར》གྱི་གསར་འགོད་པར་དེ་ལྟར་བཤད།
ད་ཆ་ཁོང་ལ་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་སློབ་ཚན་འཁྲིད་ས་་་་་་
གསར་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་སྟེ།གྲོང་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ཁང་དུ་བོད་་་་

གསར་རྙིང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་སྐོར་གླེང་བ་དང་།
སློབ་གྲྭའི“ཁྲིམས་སྐྱོང་སློབ་ཁང”དུ་ཕྲུ་གུ་ཚོ་དང“ཡུལ་རྣམ་་་
ལད་མོ”བྱེད་པ།བརྙན་ཐུང་བླངས་ནས་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་
གདལ་གྱི་རྒྱུན་གཏན་ཟིན་ཐོ་བཀོད་པ་སོགས་དགྲ་ལྷ་གྲོང་་་་་་
ཚོར་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་བཏང་བའི་དབང་གིས་རྣམ་་་་
པ་གསར་རྐྱང་དུ་གྱུར་ཡོད།
ཀྲེང་པའོ་ཡི་བུ་ནི་སྤོ་བོ་ལགས་ཀྱིས་བཤད་པའི་ཁྲིམས་
ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་ཨ་ཕའི་སྒྲོག་འགྲེལ་་་་་་་
ཉན་ནས་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས།ད་ཆ་ཕུལ་་་་་་
བྱུང་གི་གྲུབ་འབྲས་ཐོག་ཀྲུང་གོ་མི་དམངས་སྤྱི་བདེ་སློབ་ཆེན་
ནས་ཐོན་ཏེ་ཕ་ཡུལ་དུ་ལོག་ནས་མི་དམངས་ཉེན་རྟོག་པ་་་་་་་་་
ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།“སྤོ་བོ་ལགས་ཀྱིས་ཁྲིམས་ལུགས་ནི་མི་་་་་་་
ཚང་མར་སྲུང་སྐྱོང་བྱེད་པའི‘ཕུབ’ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་་་་་་་་་་
གསུང་གི་ཡོད།ཨ་ཕས་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་གཏོང་རྒྱུ་་་
ནི་ལག་ཏུ‘ཕུབ’བཟུང་བ་དང་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་་་་་་
བྱུང”“90ནང་སྐྱེས”ཀྱི་མི་དམངས་ཉེན་རྟོག་པ་འདིས་བྱ་་་་་་
སྤྱོད་དངོས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་རྒྱུན་་
འཛིན་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་སྐྱོང་གི་དད་སེམས་མུ་མཐུད་རྒྱུན་་་་་་་
མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
ལོ་ན་ཆུང་བའི་ཨ་པའོ་དང་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་གི་་
མཉམ་པར་ནས།ཀྲེང་པའོ་ཡི“སྐོར་སྐྱོད་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་་་
གདལ་སློབ་ཁང”དང་།དེ་ནས་ཚ་བོས་ཉེན་རྟོག་པའི་་་་་་་་་་་
དམག་ཆས་གྱོན་པའི་དཔའ་ཉམས་བར།དགྲ་ལྷ་གྲོང་ཚོའི་་་
གཏམ་རྒྱུད་ཁྲོད“ཁྲིམས་སྐྱོང”ནི་ནམ་ཡང་མི་གཅིག་གིས་་་་་་་་
བརྟན་སྲུང་བྱེད་པ་ཞིག་མིན་པར།མི་རབས་ནས་མི་རབས་་་
བར་རྒྱུན་མཐུད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།ཁོང་ཚོས་ཆེས་བབ་་་་་་་་་་་
ཆགས་པའི་བྱ་ཐབས་ཐོག་ནས་ཁྲིམས་སྐྱོང་གི་རྨང་གཞི་གཞི་་
རིམ་དུ་ཡོད་པ་དང་ཁྲིམས་སྐྱོང་གི་སྟོབས་ཤུགས་མང་ཚོགས་་་་
ལ་ཡོད་པ་ར་སྤྲོད་བྱས་ཡོད།“ཁྲིམས་བཀུར་དང་།ཁྲིམས་་་་་
སྦྱོང་།ཁྲིམས་སྲུང་།ཁྲིམས་སྤྱོད”དག་གྲོང་ཚོའི་རིག་གནས་་
ཀྱི་གཞི་རྒྱུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཚེ།གྲོང་གསེབ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་་་་་་་་
དར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ལམ་བུ་དེ་བས་འགན་སྲུང་བརྟན་པོ་་་་་་་་
ཐུབ་རྒྱུ་རེད།
（《ཁྲིམས་སྐྱོང་ཉིན་རེའི་ཚགས་པར》གྱི་2025ལོའི་
ཟླ་6ཚེས་26ཉིན་གྱི་པར་ངོས་དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་འགོད་་
བྱས）

（བདེ་དབང་གིས་བསྒྱུར།གནམ་ཕྱུག་རྒྱལ་གྱིས་ཞུས）

མཐའ་སྲུང་སེམས་འབྲེལ་ཟམ་པ་བསྐྲུན།ཁྲིམས་སྐྱོང་ལས་འགན་རྒྱུན་འཛིན་བྱས། ——ཨ་པའོ་མི་རབས་གསུམ་གྱི་མཐའ་སྲུང་བརྩེ་བ།

ཡུལ་སྨད་དུ་སྨན་བཅོས་བྱེད་པར་བསྐྱོད་པ།
ཉེ་ཆར།རྒྱལ་ཁབ་གནས་སྤོས་ཡུལ་མི་དོ་དམ་ཅུས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྲུང་ལུགས་གསོ་རིག་སྨན་རྫས་དོ་དམ་ཅུས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་པའི“གཞི་རིམ་དུ་སྨན་བཅོས་དང་སྨན་སྤྲོད་པའི”མཉམ་འབྲེལ་་
སྐོར་སྐྱོད་སྨན་བཅོས་རུ་ཁག་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་ལྷུན་རྩེ་རྫོང་ཡུལ་སྨད་ཤང་དུ་འབྱོར་ཏེ།མཐའ་སྲུང་མི་དམངས་ཉེན་རྟོག་པ་དང་དེ་བཞིན་ཡུལ་དེའི་མང་ཚོགས་ལ་འོས་འགན་སྨན་བཅོས་བྱས་ནས་བདེ་ཐང་གི་ཞབས་
འདེགས་ཞུས་པ་དང་དགོས་མཁོ་ཆེ་བའི་སྨན་སྤྲད་ཅིང་།འདི་ནི་སྨན་བཅོས་རུ་ཁག་གི་རིགས་གཅིག་མཁས་ཅན་གྱིས་མང་ཚོགས་ཀྱི་མིག་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་བཞིན་པ།

ཀྲུང་དབྱང་སྨྱན་སྦྱོར་གྱིས་བོད་ལ་ལྟ་བ། འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་ཟླ་་

7ཚེས་3ཉིན་གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ།ཉེ་་་་་་་
ཆར། ལྗོངས་ཏང་ཨུད་ཀྱི་རྒྱུན་ཨུ་དང་རྩ་་་་་་་་་་་་་་
འཛུགས་པུའི་པུའུ་ཀྲང་ལའེ་ཅའོ་ཡིས་ཉིང་ཁྲི་་་་་་་་
གྲོང་ཁྱེར་དང་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཕེབས་ནས
“བདུན་གཅིག”གི་འཚམས་འདྲི་དང་།ཞུ་ཉན།
གཤམ་སྐྱོད་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་སྤེལ་གནང་བ་་་་་་་་
རེད།
ལའེ་ཅའོ་ཡིས།ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་དབུ་་
བརྙེས་ནས་ལོ་ངོ་104འཁོར་བའི་མཚམས་སུ་སྤྱི་་་
ཁྱབ་ཧྲུའུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་བོད་ལྗོངས་ཉིང་ཁྲི་་
གྲོང་ཁྱེར་བྲག་ཡིབ་ཆུས་ཉིང་ཁྲི་གྲོང་རྡལ་ཀ་ལ་་་་་་
གྲོང་ཚོའི་གྲོང་མི་ཡོངས་ལ་འཕྲིན་ལན་སྤྲིངས་་་་་་་་
པས། མི་སེམས་དྲོད་ཅིང་འབད་འབུངས་བྱེད་་་་་
དགོས་པའི་སྐུལ་ལྕག་ཐེབས་ཡོད།སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུའུ་་་་
ཅི་ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་འཕྲིན་ལན་གལ་ཆེན་གྱི་་་་་་་་་་་་་་
དགོངས་དོན་སློབ་སྦྱོང་ལག་བསྟར་གཏིང་ཟབ་་་་་
བྱས་ཏེ།རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་ཀྱི་འགྱུར་་་་་་་་
མེད་སྟོབས་ལྡན་གྱི་འགོ་ཁྲིད་འོག་བཀའ་མངགས་
བློ་ལ་བརྟན་པོར་བཅངས་ཏེ་ལག་གདང་སྦྲེལ་་་་་་་་
ནས་མདུན་སྐྱོད་བྱེད་པ་དང་།བློ་བརྟན་འགྱུར་་་
མེད་ངང་ཏང་གི་བཀའ་ལ་ཉན་པ་དང་།ཏང་གི་
བཀའ་དྲིན་དྲན་པ།ཏང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་་་་་་་
བཅས་བྱས་ནས་དར་རྒྱས་བརྟན་ལྷིང་གི་མེས་་་་་་་་
རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཚམས་ཐུན་མོང་ཐོག་འཛུགས་་་་་
སྐྲུན་བྱེད་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་རེད།
ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་འཕྱོངས་རྒྱས་རྫོང་ལྷ་ཡུལ་་་་་་
ཤང་ཆང་ཁྱིམ་གྲོང་ཚོའི་ལོ་76ལ་སླེབས་པའི་ཏང་
ཡོན་རིག་འཛིན་དབང་ཕྱུག་ནི“ཏང་ནང་གི་གཟི་
བརྗིད་ལྡན་པའི་ལོ་ངོ50”ཞེས་པའི་དྲན་རྟེན་་་་་་་་
རྟགས་མ་ཐོབ་མཁན་ཞིག་རེད།ལའེ་ཅའོ་ཡིས་་་་
བགྲེས་སོང་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་ཅི་འཕྲོས་མོལ་་་་་་་་
འཕྲོས་དང་།འཚོ་བའི་གནས་ཚུལ་བཀའ་འདྲི།
རྒྱུན་གཏན་གྱི་གནས་ཚུལ་འདྲི་བ།སྔར་སོང་ལ་་་

ཕྱིར་དྲན་བཅས་གནང་བ་མ་ཟད།ཁོང་ལ་སྐུ་་་་་་་
གཟུགས་ལ་ཐུགས་ཅག་གནང་དགོས་ཞེས་གསུངས་
པ་དང་འབྲེལ་གྲོང་ཚོའི“ཨུ་ལྷན་གཉིས”དང་གྲོང་་་
སྡོད་ལས་དོན་རུ་ཁག་ལ་ནུས་ཤུགས་ཡོད་རྒུས་་་་་་་་་
ཏང་ཡོན་རྒན་གྲས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བའི་་་་་་་་
འགན་སྲུང་ལས་དོན་ཡག་པོ་བསྒྲུབས་ནས་ཁོང་་་་
ཚོ་ཚེ་མཇུག་སྐྱིད་པོ་ཡོང་བར་བྱེད་དགོས་པའི་་་་་་་
མངགས་བཅོལ་ཡང་གནང་བ་རེད།
ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་སྣང་རྫོང་དང་།ལྷོ་ཁ་་་་་་་་་
གྲོང་ཁྱེར་རྒྱ་ཚྭ་རྫོང་།ཆུ་གསུམ་རྫོང་།ཟངས་རི་
རྫོང་།འཕྱོངས་རྒྱས་རྫོང་བཅས་སུ་ལའེ་ཅའོ་་་་་་་་
ཡིས་ད་དུང་ཀྲུང་དབྱང་གི་གཏན་འབེབས་དོན་་་་
ཚན་བརྒྱད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལག་བསྟར་གཏིང་་་་་
ཟབ་བྱེད་པའི་སློབ་སྦྱོང་སློབ་གསོ་དང་ཤང་དང་་་
གྲོང་རྡལ（ཁྲོམ་གཞུང）གྱི་འགན་སྒྲུབ་དོན་གནད་
ཀྱི་ཞིབ་ཐོ་བཟོ་བའི་ལས་དོན་ལ་བརྟག་ཞིབ་་་་་་་་་་
གནང་བ་དང་། ས་ཡུལ་དངོས་སུ་ཏང་འཛུགས་་་
སྐྱོང་ལ་དམ་འཛིན་བྱས་ནས་གཞི་རིམ་བཅོས་་་་་་་་
སྐྱོང་དང་གྲོང་གསེབ་དར་རྒྱས་ལ་སྐུལ་འདེད་་་་་་་་
གཏོང་བའི“དམ་འཛིན་གཅིག་དང་སྐུལ་འདེད་་་
གཉིས”དང་ནུས་མེད་ཟབ་ཟོབ་ཀྱི་གཞི་རིམ་ཏང་
རྩ་འཛུགས་དག་ཐེར་བྱས་ཚུལ་ལ་གཟིགས་པ་མ་་་
ཟད། ནགས་ཚལ་དང་རྩྭ་ཐང་ལ་སྐོར་ཞིབ་དང་་་
ཞུ་ཉན་གཤམ་འདྲིའི་ལས་དོན་སྤེལ་ཞིང་།ཁོང་་་
གིས་གཞི་རིམ་ཏང་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ནུས་་་
པ་དང་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཆེ་རུ་གཏོང་བ་་་་་་་་་
དང་། ཏང་འཛུགས་སྐྱོང་ལ་དམ་འཛིན་བྱས་་་་་་་་
ནས་གཞི་རིམ་བཅོས་སྐྱོང་དང་གྲོང་གསེབ་དར་་་་
རྒྱས་ལ་སྐུལ་འདེད་ཤུགས་ཆེན་བཏང་སྟེ་སྤྱི་་་་་་་་་་་
ཚོགས་རིང་ལུགས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་ལྗོངས་
གསར་པ་འཛུགས་སྐྲུན་བྱེད་པའི་གཞི་རིམ་གྱི་་་་་་་་
རྨང་གཞི་བརྟན་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་ནན་བཤད་
གནང་བ་རེད།
（བསྟན་བློས་བསྒྱུར།པད་ཆོས་ཀྱིས་ཞུས）

ལའེ་ཅའོ་ཡིས་ཉིང་ཁྲི་གྲོང་ཁྱེར་དང་ལྷོ་ཁ་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བརྟག་ཞིབ་གནང་བ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་་་་
གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ།ཉིན་ཤས་གོང་་་་་་་་་་་
གསར་འགོད་པས་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཚན་ནས་ཤེས་་་་་་
རྟོགས་བྱས་པར།ད་ལོའི་ཟླ་6པའི་ཟླ་མཇུག་བར་་
བོད་ལྗོངས་བོད་ལུཌ་གསོ་རིག་སློབ་ཆེན་གྱི་གཙོ་་་་་
སྒྲིག་པ་དང་བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་
གིས་དཔེ་སྐྲུན་བྱས་པའི《ཀྲུང་གོའི་བོད་ལུགས་གསོ་
རིག་རྩ་ཆེའི་དཔེ་རྙིང་ཀུན་བཏུས》དེབ་གྲངས་80
དཔེ་སྐྲུན་འགྲེམས་སྤེལ་ཟིན་ཞིང་།དེའི་ནང་ཁྱོན་་་
དཔེ་རྙིང་རིགས་1828གཅེས་བསྡུས་བྱས་པ་དང་།
ཤོག་གྲངས་ཁྲི་11ཟིན་པ།ཁྱོན་ཡིག་འབྲུ་ཁྲི་6100
ལྷག་ཙམ་ཡོད།དཔེ་སྐྲུན་བྱས་པའི་དེབ་གྲངས་80
ཡི་ནང་མཐོང་དཀོན་པའི་ལག་བྲིས་པར་གཞི་རྐྱང་་་
མ་དང་། དཔེ་དེབ་རྩ་ཆེན།པར་རྒྱུན་ཆད་པའི་་་་་
པར་གཞི་ལ་སོགས་མང་པོ་ཡོད།
ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན།བོད་་་་་
ལྗོངས་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་སློབ་ཆེན་དེ་ཉིད་་་་་་་་

2010ལོར་བཙུགས་ཚུན་དུ་གླང་འདུལ་རྡོ་རྗེ་་་་་་་་
སྒྲོལ་དཀར་གྱིས་གཙོ་འགན་འཁུར་བའི་བོད་་་་་་་་་
ལུགས་གསོ་རིག་དང་གནམ་རིག་སྐར་རྩིས་ཀྱི་་་་་་་་
གནའ་བོའི་དཔེ་དེབ་དང་ཚད་ལྡན་ཡིག་ཆ་བསྡུ་་་
རུབ་དང་། ལེགས་སྒྲིགཞིབ་འཇུག་བཅས་ཀྱི་་་་་་
དཔྱོད་དོན་ཚོགས་ཆུང་བཙུགས་ནས་བོད་སྨན་་་་་
དང་གནའ་གཞུང་དང་ཚད་ལྡན་ཡིག་ཆ་བརྟག་་་་
ཞིབ་བསྡུ་རུབ་ལེགས་སྒྲིག་དང་།ཉམས་གསོ་་་་་་་་
སྲུང་སྐྱོབ།དཔེ་སྐྲུན་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་སྤེལ་་་་་་་་
འགོ་ཚུགས་ཡོད།ད་བར་ལོ་16རིང་དཔྱོད་དོན་་
ཚོགས་ཆུང་གིས་རང་ལྗོངས་ཀྱི་རྫོང（གྲོང་ཁྱེར་་་་་་
དང་ཆུས）74དང་དེ་བཞིན་མཚོ་སྔོན་དང་།སི་་་
ཁྲོན།ཡུན་ནན།ཀན་སུའུ།ལེའོ་ཉིང་།པེ་་་་་་་་
ཅིང་།ཧྲང་ཧའེ།ནང་སོག་སོགས་ཞིང་ཆེན་་་་་་་་
དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས།གྲོང་ཁྱེར་བཅས་ལ་སྔ་་་
རྗེས་སུ་བསྐྱོད་པར་ལམ་ཐག་སྤྱི་ལེ་ཁྲི་14ལྷག་་་་་་་་
ཙམ་ཟིན་ཡོད།

《ཀྲུང་གོའི་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྩ་ཆེའི་དཔེ་རྙིང་ཀུན་བཏུས》དེབ་གྲངས་80དཔེ་སྐྲུན་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པ།

འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་དུ་ལྷ་ས་ནས་་་་་་་
གནས་ཚུལ་འབྱོར་གསལ།ཉེ་ཆར།རང་སྐྱོང་་
ལྗོངས་ཀྱི་ཀྲུའུ་ཞི་གཞོན་པ་ཝེ་ཤིའུ་ཁྲང་གིས་རང་་
སྐྱོང་ལྗོངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཆེད་དོན་ཚོགས་འདུ་་་་
གཙོ་སྐྱོང་གནང་ནས།གཞུང་རྒྱུ་ཀྲུང་དབྱང་ཁེ་་་་
ལས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་་་
ལ་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་ཆེད་དོན་བྱེད་སྒོའི་དུས་
འགོའི་གྲ་སྒྲིག་གནས་ཚུལ་སྙན་སེང་གསན་པ་་་་་་་་
དང་འབྲེལ་ཡོད་ལས་དོན་བཀོད་སྒྲིག་གནང་བ་་་་
རེད།
ཚོགས་འདུའི་ཐོག་བསྟན་དོན།ད་ལོ་ནི“ལོ་
ལྔ་ཚན་བཅུ་བཞི་པའི”འཆར་འགོད་ཀྱི་མཇུག་་་་་་
བསྡུའི་ལོ་དང་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་་་་
ལོ་ངོ་60འཁོར་བའི་ལོ་ཡིན་ཞིང་།གཞུང་རྒྱུ་་་་་་་་
ཀྲུང་དབྱང་ཁེ་ལས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྤུས་ཚད་མཐོ་་་་་་་
བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་ཆེད་་་་
དོན་བྱེད་སྒོ་ནི་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་དང་སྲིད་གཞུང་་་
གི་མོས་མཐུན་ཐོབ་པ་དང་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་་
གཞུང་རྒྱུ་ཨུ་ལྷན་དང་མཉམ་དུ་གཉེར་བའི་བྱེད་་་
སྒོ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ།ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་སྤུས་་་

ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་་་་
བའི་དོན་ཆེན་ཞིག་ཀྱང་རེད།འབྲེལ་ཡོད་ཚན་་་་
པ་ཁག་གིས་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་དང་སྲིད་གཞུང་གི་་་
ལས་དོན་བཀོད་སྒྲིག་གཞིར་བཟུང་།སྤྱི་ཡོངས་་་་
ལ་གཞི་ཚུགས་ཏེ་བསམ་བློ་སྔར་བས་གཅིག་གྱུར་་་
བྱས་ནས་ད་ཐེངས་ཀྱི་ཆེད་དོན་བྱེད་སྒོ་གཉེར་་་་་་་
བའི་དོན་སྙིང་གལ་ཆེན་ལ་ངོས་འཛིན་གང་་་་་་་་་་་
ལེགས་ཐུབ་དགོས་པ་དང་།ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཚུགས་་་
གནས་མཐོ་རུ་གཏོང་བ་དང་སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་འདུ་་་་་་་
ཤེས་དང“མིག་མང་འགྲིག་སྐོར་གཅིག”གི་བསམ་
བློ་བརྟན་པོ་བཙུགས་ཏེ།དུས་ཚོད་ཀྱི་མཚམས་་་་
ཚིགས་ལྟར་གྲ་སྒྲིག་ལས་དོན་ཁག་ནུས་ཤུགས་་་་་་་་
ཡོད་རྒུས་ཡག་པོ་བསྒྲུབས་ནས་ཆེད་དོན་བྱེད་སྒོ་་་
སྤུས་ཚད་མཐོ་ཞིང་དུས་བཀག་ལྟར་གཉེར་ཐུབ་་་་
པ་བྱེད་དགོས་པ།གཅིག་གྱུར་འཆར་འགོད་དང་
སྤྱི་ཡོངས་ལ་ལྟ་རྟོག་དང་།འགན་འཁྲི་ནན་དཀྲིབོད་ཀྱི་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་དམིཌ་་་
པ། ཀྲུང་དབྱང་ཁེ་ལས་དང་འབྲེལ་མཐུད་ཧུར་་་་
ཐག་བཅས་བྱས་ནས་གཙོ་གནད་ལས་དོན་དོན་་་་
འཁྱོལ་ལ་དམ་འཛིན་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས།

རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྲིད་གཞུང་གིས་གཞུང་རྒྱུ་ཀྲུང་དབྱང་ཁེ་ལས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ལ་རམ་འདེགས་བྱེད་པའི་ཆེད་དོན་བྱེད་སྒོའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་དོན་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ།

(པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད)བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་་་་་་་་་་་
མཛུབ་སྟོན་གལ་ཆེན་དང་དུས་རབས་གསར་པའི་ཏང་གི་བོད་
སྐྱོང་མཛད་ཇུས་བཅས་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་གོ་བ་གཏིང་ཟབ་་་་་་་་
བླངས་ཏེ།ཏང་གི་གསར་གཏོད་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་་
ངོས་འཛིན་ཟབ་ཏུ་གཏོང་བ་དང་།བྱ་སྤྱོད་དངོས་ཀྱི་ཐོག་་་་་་་
ནས“གཏན་འཁེལ་གཉིས”ལ་བརྩི་སྲུང་ནན་པོ་ཞུ་བ་དང
“སྲུང་སྐྱོང་གཉིས”མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཐུབ་པར་བྱེད་དགོས་པ་་་་
དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་ཀྱི་ལས་དོན་བཀོད་སྒྲིག་་་་་་་་
ཁོང་དུ་བརྟན་པོ་ཆུད་པར་བྱེད་པ་དང་།“དོན་ཆེན་་་་་་་་་་་་་་
བཞིར”དམིགས་པ་དང“འཛུགས་གཏོད་བཞིར”ཤུགས་སྣོན་་
རྒྱག་པ། དམངས་གཙོ་ཁྲིམས་སྐྱོང་སོགས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་ལ་་་་་
ཕྱོགས་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཁག་གི་འཕེལ་རྒྱས་་་
དང་ཡར་ཐོན་ལ་སྐུལ་འདེད་གཏོང་དགོས་པ།མི་དམངས་ལྟེ་
བར་འཛིན་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་བསམ་བློ་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་་

མི་དམངས་མང་ཚོགས་བློ་ཡིད་འཚིམ་མིན་དེ་རྩ་བའི་བརྡར་་་་
གཅོད་ཀྱི་ཚད་གཞིར་བརྩིས་ནས་དམངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་་
རྟོགས་དང་།དམངས་ཀྱི་སེམས་ཁྲལ་སེལ་བ།དམངས་་་་་་་་་་
སེམས་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་བ་བཅས་དངོས་འབྲེལ་ཐུབ་པར་བྱེད་་་་་
དགོས།བྱས་འབྲས་ཀྱི་སྟོན་ཕྱོགས་སྔར་བས་མཐའ་འཁྱོངས་་་
བྱས་ནས་གནད་དོན་གྱི་གསལ་ཐོ་དང་།འགན་འཁྲིའི་གསལ་
ཐོ།གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་གསལ་ཐོ་བཅས་ཀྱི་གདུབ་ཟུམ་དོ་དམ་་་་་་་་
ལམ་སྲོལ་བཙུགས་ཏེ་བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་གྲོས་འགོ་དེ་ཡིག་ཐོག་་་་་་་་
ནས་དོན་ཐོག་ཏུ་འཁྱོལ་བའི་འགན་ལེན་གྱིས་བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་་་་
བརྒྱུད་རིམ་དང་གྲུབ་འབྲས་བཀོལ་སྤྱོད་སྦྲེལ་མཐུད་ཟབ་མོ་་་་་
དང་ཕན་ཚུན་སྐུལ་འདེད་ཐུབ་པར་བྱེད་དགོས་པ་དང་།
ཕན་འབྲས་རྗེས་སྙེགས་ལ་དམ་འཛིན་ནན་པོ་བྱས་ནས
“བརྟག་ཞིབ་དང་།ཚུར་ལན།དག་ཐེར།ཚོད་སྐོར”བཅས་
ཀྱི་འཁོར་འབྲེལ་ཧྲིལ་པོའི་ལམ་སྲོལ་བཙུགས་ཏེ་བརྟག་ཞིབ་ཀྱི་

གྲུབ་འབྲས་ལ་ཕྱིར་མིག་ལྟ་བ་དང་སླར་ཡང་ཚོད་སྐོར་བྱེད་པ་་
དང་། གནད་དོན་ཤེས་ཚད་ལ་ལན་གསལ་པོ་ཡོད་པ་དང་་་་་་་
སྒྱུར་བཅོས་ཀྱི་འགག་སར་དོན་དག་ཚང་མར་ཚད་བརྒལ་ཡོང་
བར་བྱེད་པ།སྤྱོད་ཚུལ་འཛུགས་སྐྱོང་ལ་དམ་འཛིན་ནན་པོ་་་་
བྱས་ནས་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་གི་བརྒྱུད་རིམ་དེ་མི་་་་་་་་་་་་
དམངས་མང་ཚོགས་དབར་གྱི་ཤ་ཁྲག་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་རྒྱུན་་་་
འཁྱོངས་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་དང་།
རང་འཁྲིའི་ལས་ཀ་ཡག་པོ་སྒྲུབ་པ་དང་།ཉེན་ཁ་དང་འགྲན་་
སློང་ལ་ཁ་གཏད་གཅོག་པ།བྱ་གཞག་འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྐུལ་་་་་་་་
འདེད་གཏོང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་བཅས་ལ་འགྱུར་བ་བྱས་ཏེ་བོད་
ཡུན་རིང་བདེ་འཁོད་དང་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ཆེད་
འགན་ལེན་བརྟན་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་ནན་བཤད་གནང་བ་་་་་
རེད།
（བསྟན་བཟང་གིས་བསྒྱུར།རིག་རྡོར་གྱིས་ཞུས）